Motion

1977/78:1487

av Hans Petersson i Röstånga och Bonnie Bernström om värnpliktsutbildningen m. m.

Den värnpliktige är under sin värnplikt i samhällets händer. Det åligger då samhället att bl. a. garantera den värnpliktige en acceptabel ekonomi och möjligheter till en meningsfylld fritid i form av umgänge med familj, politisk verksamhet osv. Inget av dessa mål uppfylls i dag på ett tillfredsställande sätt.

Att göra värnplikt innebär för många en betydande standardsänkning. Den värnpliktige är ofta hänvisad till att arbeta på sin fritid eller att låna pengar för att klara sin ekonomi. Detta ökar knappast motivationen för att göra värnplikten. Bristen på pengar skapar otrygghet, inte minst i ett läge med hög inflation då förmånerna efter hand urholkas. Utryckningsbidraget, för att bara nämna ett exempel, är i fasta priser räknat i dag värt ca 700 kr. jämfört med 1 000 kr. vid den senaste höjningen. Syftet med utryckningsbidraget är att hjälpa den värnpliktige direkt efter utryckningen. Detta bidrag har alltså reellt sett sjunkit samtidigt som det råder en mycket besvärlig arbetsmarknadssituation.

Starka skäl talar för att de värnpliktigas förmåner skall förbättras undan för undan. Men det är också viktigt att de förmåner som redan beslutats inte urholkas genom inflationens verkningar. Detta utesluter självfallet inte att vissa bidrag höjs genom särskilda punktinsatser. Här måste de värnpliktigas egna prioriteringar spela en avgörande roll.

En annan otrygghetsskapande faktor under värnpliktstiden är arbetstidsförhållandena. F. n. kan de värnpliktiga i princip kommenderas till tjänst dygnet runt, oberoende av om det är hög beredskap eller ej. Det faktum att de värnpliktigas arbetstid endast är rekommenderad till 48 timmar i veckan gör det mycket svårt för den värnpliktige att planera sin fritid. Följaktligen kan de inte delta i facklig, politisk, kulturell och social verksamhet i samma utsträckning som om arbetstiden vore reglerad. Denna nackdel är särskilt uppenbar för värnpliktiga med familj. Detta ger en känsla av otrygghet och är utan tvivel en bidragande orsak till de stora avgångarna.

Utbildningen planeras detaljerat med god framförhållning ute på förbanden. Befäl och övrig fast anställd personal har 40-timmars arbetsvecka, och tjänstgöring i anslutning till kasern brukar därför vanligen ske mellan 7 och 17. Det bör därför inte finnas några fundamentala svårigheter att genomföra en arbetstidsreglering även för de värnpliktiga.

Under övningar ute i fält med övernattning där man simulerar krigsförhållanden måste man acceptera att det förekommer tjänstgöring under en stor

del av dygnet. Däremot bör de värnpliktigas arbetstid kunna regleras till 40 timmar per vecka i anslutning till tjänstgöring vid kasern.

Med hänvisning till det framförda hemställs

1. att riksdagen uttalar att målsättningen i vad gäller värnpliktiga i grundutbildning bör vara ett medeltal om 40 timmar per utbildningsvecka,
2. att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om successiva förbättringar av de värnpliktigas förmåner.

Stockholm den 25 januari 1978

HANS PETERSSON (fp) i Röstånga

BONNIE BERNSTRÖM (fp)